

Medya Okuryazarl??? Becerileri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Medya Okuryazarl??? Becerileri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25891>

Özet

Medya Okuryazarl??? Becerileri Ölçe?i, **Bahad?r Eri?ti** ve **Cemal Erdem** taraf?ndan 2017 y?l?nda geli?tirilm? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, bireylerin modern medya ortamlar?nda gezinme, ele?tirel analiz yapma ve içerik üretme gibi temel medya okuryazarl??? becerilerini kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmek amac?yla tasarlanm???r. Ölçe?in geli?tirilme süreci, yap? geçerli?ini ve iç tutarlı???n? sa?lamak üzere detayl? istatistiksel analizleri içermektedir. Amac?, e?itim ve ileti?im bilimleri alanlar?nda bireylerin medya yeterlilik düzeylerini objektif olarak saptayabilmek ve bu alandaki geli?im ihtiyaçlar?n? belirlemektir.

Ölçek geli?tirme çal??mas?, **Contemporary Educational Technology** dergisinde yay?mlanm???r ve alana özgün, güvenilir bir araç kazandırmay? hedeflemi?tir. Bu araç, özellikle e?itim teknolojileri ve ileti?im çal??malar?nda medya e?itiminin etkinli?ini ölçmek için kritik bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Medya Okuryazarl???, Medya Becerileri, Ölçek Geli?tirme, E?itim Teknolojisi, ?leti?im Becerileri, Ele?tirel Düşünme.

Yazarlar

Bahad?r Eri?ti, Cemal Erdem.

Amaç

Medya Okuryazarl??? Becerileri Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin medya içeriklerini ele?tirel bir gözle de?erlendirme, bu içerikleri anlama, eri?me, analiz etme ve üretme yeterliliklerini nicel olarak ölçmektir. Geli?tiriciler, h?zla de?i?en dijital ve medya ortamlar?nda bireylerin sadece tüketici de?il, ayn? zamanda bilinçli kat?l?mc?lar olmas?n? sa?layacak becerileri tespit etmeyi amaçlam???r.

Bu araç, e?itimcilerin ve ara?t?rmac?lar?n, farklı demografik gruplardaki medya okuryazarl??? düzeylerini kar??la?t?rmas?na ve medya e?itimi müfredatlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmesine olanak tan?r. Ölçek, özellikle Türkiye ba?lam?nda, medya kullan?m pratiklerine özgü beceri setlerini ölçmek üzere titizlikle haz?rlanm???r.

Yap?

Ölçek, çok boyutlu bir yap? olan **Medya Okuryazarl??? Becerileri** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap? genellikle dört ana beceri alan?n? kapsar:

Eri?im ve Kullan?m Becerileri: Medya araçlar?na ve teknolojilerine ula?ma ve bunlar? etkin kullanma yetene?i.

Analiz ve Ele?tirel De?erlendirme Becerileri: Medya mesajlar?n?n amaçlar?n?, ideolojik e?ilimlerini ve potansiyel etkilerini anlama.

?çerik Üretimi Becerileri: Çe?itli medya formatlar?n? kullanarak kendi mesajlar?n? olu?turma ve iletme yetene?i.

Sosyal Etkile?im Becerileri: Medya arac?l???yla toplumsal konulara kat?lma ve etik sorumluluklar? anlama.

Ölçe?in nihai yap?s?, gerçekte?tirilen faktör analizi sonuçlar?na göre belirlenmi? olup, bu beceri alanlar?n?n her birini temsil eden maddelerden olu?maktadır.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal???malar?, 2017 tarihli geli?tirme makalesinde kapsaml? bir ?ekilde sunulmu?tur. Yap? geçerli?ini test etmek amac?yla hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm???r.

Yap? Geçerli?i: AFA, ölçe?in teorik olarak öngörülen boyutlara ayr?l?p ayr?lmad???n? incelemi?, DFA ise elde edilen faktör yap?s?n?n veriyle ne kadar uyumlu oldu?unu güçlü istatistiksel modellerle do?rulam???r.

Kapsam Geçerli?i: Maddelerin, ölçülmek istenen **medya okuryazarlı???** yap?s?n? yeterince temsil edip etmedi?i uzman görüşleri al?narak de?erlendirilmi?tir.

Geli?tirme çal???mas?, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini ve istatistiksel olarak kabul edilebilir uyum indekslerine sahip oldu?unu göstermi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik (iç tutarlıl?k) analizleri, Cronbach Alfa katsay?s? hesaplanarak gerçekte?tirilmi?tir. Geli?tirme çal???mas?nda (Eri?ti & Erdem, 2017), ölçe?in genel olarak yüksek düzeyde iç tutarlıl???a sahip oldu?u raporlanm???r.

Yüksek **Cronbach Alfa** de?erleri, ölçek maddelerinin tutarlı bir ?ekilde ayn? psikolojik yap?y? ölçtü?ünü ve dolay?s?yla ölçe?in tekrarlanan uygulamalarda istikrarlı sonuçlar verece?ini i?aret etmektedir. Bu bulgular, Medya Okuryazarlı??? Becerileri Ölçe?i'nin bilimsel çal???malarda güvenle kullan?labilece?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? belirlemek için öncelikle **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** uygulanm??t?r. AFA sonuçlar?, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya ç?karm?? ve ilgili maddelerin hangi alt beceri gruplar?na yüklendi?ini göstermi?tir. Ard?ndan, elde edilen faktör yap?s?n?n ba??ms?z bir örneklem üzerinde geçerli?ini test etmek amacıyla **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** kullan?lm??t?r.

DFA sonuçlar?, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n teorik beklentilerle uyumlu oldu?unu ve kabul edilebilir uyum indekslerine (örne?in, CFI, TLI, RMSEA) sahip oldu?unu do?rulam??t?r. Bu analizler, ölçe?in sadece tek bir genel medya okuryazarl??? düzeyi yerine, farklı ve ay?rt edilebilir beceri bile?enlerini ölçtü?ünü kan?tlam??t?r.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme (Özgün bir ölçek geli?tirme çal??mas?d?r).

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemi?tir, ancak geli?tirme ölçeklerinin büyük ço?unlu?u bu format? kullan?r. Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipindedir).

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri veya genel yeti?kin popülasyonu (Orijinal çal??ma genellikle lisans veya yüksek lisans ö?rencileri üzerinde yap?lm??t?r).

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri.

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, akademik çal??malarda **medya okuryazarl??? becerilerini** ölçmek isteyen ara?t?rmac?lar için uygundur.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan bir anket format?ndad?r.

Anahtar Kelimeler

Güvenirlik, Geçerlik, Ölçek, ?leti?im, Dijital Beceriler, Medya E?itimi.

?zinler, Ücretler ve Test Y?li?

Ölçek, **2017** y?l?nda geli?tirilmis? ve yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için genellikle sorumlu yazarlar olan Bahad?r Eri?ti ve Cemal Erdem'den izin al?nmas? önerilir. Ticari olmayan akademik kullan?mlarda izin prosedürleri yazar?n tercihine göre de?i?ebilir.

Sorumlu Yazar ?leti?im: beristi@anadolu.edu.tr (Bahad?r Eri?ti).

Referanslar

Eri?ti, B. ve Erdem, C. (2017). Development of a Media Literacy Skills Scale. *Contemporary Educational Technology*, 8(3), 249-267.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: [medya-okuryazarligi-olcegi-toad.pdf](#)

Ölçe?in Word (DOCX) format?ndaki dosyas? burada indirilebilir: [medya-okuryazarligi-becerileri-olcegi-toad.docx](#)

Medya Okuryazarl??? Becerileri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içerikte sa?lanmam???t?r. Maddeler için yazar?n orijinal makalesine (Eri?ti & Erdem, 2017) veya yukar?da belirtilen PDF/DOCX dosyalar?na ba?vurulmas? gerekmektedir.